

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: **B. I., s. r. o., so sídlom v B.**, IČO X., zastúpenej Advokátskou kanceláriou M. a N., s. r. o., so sídlom K., proti povinnému: **J. M., nar. X., bytom M., o vymoženie 1 161,92 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 1Er/232/2011, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 4. apríla 2012, č. k. 24CoE/211/2011-31, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie oprávneného **o d m i e t a** .

Povinnému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Súdnemu exekútorovi došiel dňa 14. februára 2011 návrh oprávneného na vykonanie exekúcie na základe exekučného titulu, ktorým je k návrhu pripojený rozhodcovský rozsudok vydaný Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri R., a. s., T., z 25. októbra 2010, sp. zn. WHB0110377, ktorým bola žalovanému J. M. uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi B. I., s. r. o., sumu 1 161,92 eur s príslušenstvom.

Následne súdny exekútor požiadal Okresný súd Skalica o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Skalica uznesením zo dňa 8. marca 2011 zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, ako i § 53 ods. 1, 2, 4 Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 2007. Vecne súd argumentoval tým, že exekučný titul - rozhodcovský rozsudok bol vydaný rozhodcovským súdom na základe rozhodcovskej doložky, ktorá je upravená v obchodných podmienkach v čl. 9.2, ktoré sú neoddeliteľnou

súčasťou zmluvy o úvere zo dňa 6. decembra 2006, táto je súčasťou formulárovej zmluvy bez toho, aby bola spotrebiteľom individuálne dojednaná, spotrebiteľ nemohol ovplyvniť jej obsah, preto je v zmysle eurokonformného výkladu § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 2007 neprijateľnou podmienkou, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Výber, kde začne konanie v prípade sporu z predmetnej úverovej zmluvy jednoznačne určil veriteľ vo formulárovej spotrebiteľskej zmluve tak, že veriteľ môže predložiť vec na prejednanie rozhodcovskému súdu, ktorý si sám zvolil. Neprijateľná zmluvná podmienka je podľa § 53 ods. 4 a 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Neplatná rozhodcovská doložka nemôže založiť právomoc rozhodcovského súdu, rozhodcovský rozsudok je preto nulitný a ako exekučný titul neúčinný.

Krajský súd v Trnave na odvolanie oprávneného uznesením z 4. apríla 2012, sp. zn. 24CoE/211/2011-31 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne v zmysle § 219 O. s. p. potvrdil.

Odvolací súd v rozhodnutí poukázal predovšetkým na ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku; § 44 ods. 1, § 35, § 45 ods. 1 písm. c/, ods. 2 a ods. 3 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoRK“).

Odvolací súd ďalej uviedol, že účinky právoplatného rozsudku v občianskom súdnom konaní nie sú upravené. Teória však rozoznáva dvojaké účinky právoplatnosti tzv. formálne a materiálne. Formálna právoplatnosť rozhodnutia vyjadruje, že rozhodnutie už nie je preskúmateľné riadnymi opravnými prostriedkami, teda že riadne opravné prostriedky už nemajú odkladný (suspenzívny účinok). Materiálna právoplatnosť rozhodnutia vyjadruje, že medzi účastníkmi, sa nastolil kvalitatívne nový právny vzťah v podobe judikovaného nároku, o ktorom nemožno znovu konať a ktorý je záväzný pre účastníkov a voči všetkým orgánom. Kým formálna právoplatnosť je vždy bezvýnimčná, teda rozhodnutie buď je alebo nie je napadnuteľné riadnymi opravnými prostriedkami, materiálna právoplatnosť sa vyznačuje omnoho väčšou flexibilitou. V právnom poriadku tak existujú rozhodnutia, ktoré síce sú v zásade materiálne právoplatné, ale pre určité okruhy právnych vzťahov sa na ne hľadí akoby materiálne právoplatné neboli. Napríklad v § 7 Trestného poriadku, v § 21 ods. 2 Zákona o rodine alebo v § 135 ods. 1 O. s. p. Uvedené normy svedčia o tom, že materiálna

právoplatnosť rozhodnutí nie je bezvýnimočná, ale z vážnych dôvodov existujú z nej výnimky. Určenie týchto dôvodov a rozsahu, v akom sa na účinky materiálnej právoplatnosti nemá prihliadať, patrí zákonu, teda zákonodarcovi a súdu nepatrí skúmať vhodnosť či nevhodnosť zákonodarcom zvoleného riešenia pokiaľ nie je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi alebo medzinárodnými zmluvami, ktoré boli ratifikované a vyhlásené v súlade so zákonom (čl. 125 ods. 1 písm. a/ a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

Osobitnú výnimku účinkov materiálnej právoplatnosti možno vyvodiť teleologickou redukciou ust. § 159 O. s. p. vo vzťahu k mimoriadnym opravným prostriedkom. Zákon totiž výslovne nerieši viazanosť súdu rozhodujúceho o mimoriadnom opravnom prostriedku proti právoplatnému rozhodnutiu týmto právoplatným rozhodnutím. Ak by sa však ust. § 159 O. s. p. v týchto prípadoch aplikovalo doslovne, potom by bolo prakticky vylúčené akékoľvek preskúmanie právoplatných rozhodnutí mimoriadnymi opravnými prostriedkami. Takýto výklad by priamo znemožnil uplatnenie mimoriadnych opravných prostriedkov a tým by vylúčil použitie ustanovení o dovolaní alebo o obnove konania v občianskom súdnom konaní. Takéto dôsledky by ale viedli k zjavnej absurdite.

Odvolačný súd ďalej uviedol, že vzhľadom na už cit. ust. § 35 ZoRK sa vyššie uvedený výklad v plnom rozsahu vzťahuje aj na rozhodcovský rozsudok, ktorý nadobudol účinky právoplatného rozsudku súdu. I z účinkov materiálnej právoplatnosti rozhodcovského rozsudku tak existujú výnimky, rovnako ako z účinkov materiálnej právoplatnosti súdnych rozhodnutí. Typickým prejavom takejto výnimky je ust. § 40 ZoRK o žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Pokiaľ by totiž bolo ust. § 35 ZoRK vykladané doslovne, potom by súd v konaní o tejto žalobe nemohol rozhodcovský rozsudok vôbec preskúmať, pretože by ním bol v zmysle § 35 ZoRK v spojení s § 159 O. s. p. viazaný. Takýto výklad by však bol zjavne proti zreteľne vyjadrenej vôli zákonodarcu, ktorý v § 40 ZoRK zakotvil oprávnenie súdu takýto rozhodcovský rozsudok preskúmať v uvedenom rozsahu. Z uvedeného dôvodu je preto potrebné i ust. § 35 ZoRK v spojení s § 159 O. s. p. redukovať tak, že účinkami materiálnej právoplatnosti doručeného rozhodcovského rozsudku nie je viazaný súd, ktorý tento rozhodcovský rozsudok preskúmava na základe žaloby podľa § 40 ZoRK.

Vo vyššie uvedenom zmysle treba vykladať aj ust. § 45 ZoRK. Toto ustanovenie v sebe zakotvuje osobitný prieskumný inštitút - prieskumnú právomoc exekučného súdu. V zmysle vyššie uvedených výkladov účinkov materiálnej právoplatnosti by však toto ustanovenie úplne stratilo svoj význam, ktorý mu dal zákonodarca zreteľným vyjadrením v jeho texte a to umožniť exekučnému súdu odmietnuť exekučnú právnu ochranu nároku priznanému rozhodcovským rozsudkom, ktorý vykazuje niektorú z väd uvedených v § 45 ZoRK. Účinky materiálnej právoplatnosti rozhodcovského rozsudku v zmysle § 35 ZoRK je tak potrebné na účely § 45 ZoRK vylúčiť vo vzťahu k exekučnému titulu. Exekučný súd je teda pri postupe podľa § 45 ZoRK oprávnený hľadiť na rozhodcovský rozsudok tak, ako by materiálne právoplatný nebol — nie je ním teda viazaný v zmysle § 159 O. s. p. a môže ho preskúmať z hľadísk vyjadrených v § 45 ZoRK aj čo do jeho materiálnej správnosti. Môže teda skúmať, či sú tu dôvody na zastavenie uvedené v § 57 Exekučného poriadku, či sú tu nedostatky uvedené v § 40 písm. a/ alebo b/ ZoRK, alebo či rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené, alebo odporuje dobrým mravom. Ust. § 45 ZoRK potom treba považovať za to zákonné zmocnenie, ktoré umožňuje exekučnému súdu jeho skúmanie.

Toto skúmanie je exekučný súd oprávnený vykonávať tak, ako keby tu žiadny rozhodcovský rozsudok nebol, teda tak, ako by to mohol urobiť súd, keby sám rozhodoval o týchto otázkach. Tomuto záveru napokon prisvedčuje i doslovné znenie ust. § 35 ZoRK, ktoré účinky rozhodcovského rozsudku obmedzuje len na účastníkov. Už z tejto formulácie je zrejmé, že nebolo zámerom zákonodarcu bezvýhradne viazať všetky štátne orgány účinkami rozhodcovského rozsudku, čo je pochopiteľné i vzhľadom na to, že rozhodcovský súd je súkromnoprávny orgán a rozhodcovské konanie je súkromnoprávnym konaním. Je preto nezlučiteľné s povahou právneho štátu, aby boli súkromnoprávne orgány mocensky postavené plnohodnotne na roveň orgánov disponujúcim verejnou mocou (v tomto smere odvolací súd poukázal na argumenty v návrhu na zjednotenie výkladu adresovanému občianskoprávnemu kolégiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z januára 2009 č. 34842/2009-10). V predmetnej veci bolo exekučné konanie v štádiu, v ktorom bol síce podaný návrh na vykonanie exekúcie, ale súdny exekútor ešte nebol súdom poverený jej vykonaním. Zákonodarca v ust. § 44 ods. 2 veta tretia Exekučného poriadku zvýraznil zodpovednosť exekučného súdu za vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, keď uviedol, že ak súd zistí

rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne.

Je pravdou, že podľa ZoRK, ak bolo zistené, že povinný bol zaviazaný k plneniu, ktoré je právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom, tak exekučný súd konanie zastaví a podľa Exekučného poriadku, ak súd zistí rozpor exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne a až následne konanie zastaví. Zákonná úprava teda dáva exekučnému súdu právo preveriť a vecne posúdiť rozhodcovský rozsudok aj z hľadiska, či plnenie, uložené vo výrokovej časti rozsudku, je dovolené a či zároveň nie je v rozpore s dobrými mravmi. Uvedené posudzuje exekučný súd ako predbežnú otázku už predtým ako vydá poverenie súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie. Neexistuje žiadny rozumný argument proti súdnemu prieskumu rozhodcovského rozsudku podľa § 45 ZoRK už v štádiu rozhodovania o žiadosti o udelenie poverenia. Ak sú totiž v štádiu podania žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie splnené podmienky pre zastavenie exekúcie, tak potom by vyvstalo ako nelogické, aby exekučný súd napriek tomu vydal poverenie a až následne exekúciu zastavil. Rovnako nesprávnym by bol postup podľa ktorého by súd „vynechal“ rozhodnutie o žiadosti exekútora o udelenie poverenia a pristúpil priamo k zastaveniu exekučného konania podľa § 45 ZoRK. Na druhej strane, aj po udelení poverenia exekútorovi na vykonanie exekúcie, aj napriek existencii dôvodov na zastavenie exekučného konania, resp. na zamietnutie žiadosti o jej udelenie, sa nezbavuje súd povinnosti zastaviť exekučné konanie aj v neskoršom štádiu konania. Súd totiž musí počas celej doby vykonávania exekúcie dbať na to, aby sa exekúcia vykonávala v súlade so zákonom.

Odvolačný súd k tomu ešte dodal, že vyššie uvedený výklad príslušných ustanovení ZoRK je i eurokonformný.

V ďalšej časti odôvodnenia poukázal odvolačný súd na znenie čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS, bod 33 pripomienok EK vo veci C-76/10 a na bod 51 rovnakej veci a uviedol, že Súdny dvor už v rade prípadov (napríklad vo veci C-240/98 až C-244/98 Océano Group Editorial a Salvat Editores, vo veci C-168/05 Mostaza Cláro, vec C-243/08 Pannon GSM a vec C-40/08 Asturcom Telecomunicaciones) uzavrel, že systém ochrany zavedený Smernicou Rady 93/13/EHS vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom

alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah. Vzhľadom na predmetné nerovné postavenie jednej zo zmluvných strán, čl. 6 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Ako to vyplýva z judikatúry, ide o kogentné ustanovenie, ktoré smeruje k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť. S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany, ktorú chce Smernica Rady 93/13/EHS dosiahnuť, Súdny dvor viackrát zdôraznil, že tento nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom resp. dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym vonkajším zásahom. Vo svetle týchto zásad Súdny dvor stanovil, že vnútroštátny súd má posudzovať ex offo nekalú povahu zmluvnej podmienky. Smernica Rady č. 93/13/EHS sa má teda vykladať v tom zmysle, že súd, ktorý rozhoduje o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku je povinný aj bez návrhu posúdiť neprimeranosť sankcie obsiahnutej v zmluve o úvere, uzavretej medzi poskytovateľom úveru a spotrebiteľom. Ak súd rozhodne, že sankcia predstavuje nekalú zmluvnú podmienku, je jeho povinnosťou zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol touto podmienkou viazaný.

Odvolací súd poukázal aj na to, že obdobný záver prijal Súdny dvor EÚ dňa 16. novembra 2010 vo veci C-76/10 P., s. r. o., proti I. K.

S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, odvolací súd uzatvoril, že exekučný súd je oprávnený i povinný, a to už v štádiu rozhodovania o žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ex offo - z úradnej povinnosti skúmať, či rozhodcovský rozsudok nezaväzuje povinného na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené, alebo odporuje dobrým mravom, a ak túto otázku vyrieši kladne, je s použitím § 44 ods. 2 Exekučného poriadku povinný žiadosť zamietnuť.

Zo zmluvy o úvere zo dňa 6. decembra 2006 bolo zistené, že veriteľ spoločnosť Poštová banka, a. s., Bratislava a povinný ako dlžník, uzavreli zmluvu o úvere poskytnutého vo výške 40 000,- Sk RPMN 25,58%, ktorý sa povinný zaviazal splácať v 60 mesačných splátkach po 1 137,- Sk, kde neoddeliteľnou súčasťou zmluvy sú i všeobecné obchodné

podmienky. V čl. 9.2 týchto podmienok zmluvné strany dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú, budú riešené dohodou, v prípade nedosiahnutia dohody klient prijíma návrh na riešenie sporov vzniknutých na základe alebo súvisiacich so zmluvou o úvere, vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik zmluvy, v rozhodcovskom konaní pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri spoločnosti Rozhodcovská Arbitrážna a Mediačná, a. s., podľa jej vnútorných predpisov. Strany sporového konania sa rozhodnutiu podriadia s tým, že toto rozhodnutie bude pre nich končené a záväzné.

Z formy a obsahu tejto zmluvy je bolo súdu zrejmé, že sa jedná o tzv. „formulárovú“ zmluvu, ktorej predtlač formulára mal oprávnený už pripravenú a dopisoval do nej iba konkrétne údaje, týkajúce sa povinného, pričom povinný obsah tejto zmluvy žiadnym podstatným spôsobom nemohol ovplyvniť ani neovplyvnil.

Odvolací súd poukázal aj na to, že Slovenský právny poriadok upravoval postavenie a ochranu spotrebiteľa najskôr v zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ktorý bol účinný v období od 31. decembra 1992 do 30. júna 2007. Jeho ust. § 23a účinné v období od 1. januára 2000 do 24. novembra 2004 zakotvilo tzv. typovú zmluvu, ktorou sa podľa citovaného zákona rozumie zmluva, ktorá sa má uzavrieť vo viacerých prípadoch, ak je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia typová zmluva nesmie obsahovať a) neprimerané podmienky, ktoré na škodu spotrebiteľa zakladajú nápadný nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, najmä 1. podmienky, ktoré viažu predaj výrobku na poskytnutie služby na odobratie iného výrobku alebo na prevzatie inej služby, 2. podmienky, ktorými sa podmieňuje predaj výrobku alebo poskytnutie služby s požiadavkou, aby spotrebiteľ zabezpečil pre predávajúceho ďalšieho spotrebiteľa, ktorý s ním uzavrie rovnakú alebo podobnú zmluvu; b) podmienky, ktoré sú v rozpore s dobrými mravmi.

S účinnosťou od 25. novembra 2004 (do 30. júna 2007), citovaný zákon v § 23a definoval už spotrebiteľské zmluvy ako zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje.

Nadväzne dňa 1. júla 2007 nadobudol účinnosť nový Zákon o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z. z., ktorý v pôvodnom znení v § 3 ods. 3 zakotvil, že každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami spotrebiteľských zmluvách, ktorými sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka, alebo aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzatvárajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje; aj na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka. Toto znenie bob účinné až do novelizácie zák. č. 397/2008 s účinnosťou od 1. novembra 2008. V ostatnom znení má § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z. z. zakotvené, že každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Občiansky zákonník definoval spotrebiteľské zmluvy v ust. § 52 rozdielne v období od 1. apríla 2004 do 31. decembra 2007 a rozdielne v období od 1. januára 2008, § 52 Občianskeho zákonníka v znení v období od 1. apríla 2004 do 31. decembra 2007 zakotvoval, že spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy, upravené v 8. časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

S účinnosťou od 1. januára 2008 Občiansky zákonník v § 52 ods. 1 spotrebiteľskú zmluvu už definuje ako každú zmluvu bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Dodávateľom podľa ods. § 3 cit. ust. je pritom osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom podľa ods. § 4 cit. ust. je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Odvolačí súd ďalej v odôvodnení uviedol, že podľa znenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v období od 1. apríla 2004 do 31. decembra 2007, teda v čase uzavretia predmetnej zmluvy o úvere účastníkmi, zmluva o úvere, ktorá je upravená v Obchodnom zákonníku, pod definíciu spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 Občianskeho zákonníka nespadala. Je ale nesporné, že predmetná zmluva je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle cit. § 23a zák. č.

634/1992 Zb. v znení od 25. novembra 2004, keďže ide o zmluvu uzavretú podľa Obchodného zákonníka a jej charakteristickým znakom je, že sa uzatvárala vo viacerých prípadoch a je z nej zrejmé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvnil. Zmluva, uzavretá medzi účastníkmi, je teda v zmysle právneho poriadku Slovenskej republiky spotrebiteľskou zmluvou.

Keďže z ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka nie je možné vyvodiť, že 5. hlava Občianskeho zákonníka sa vzťahuje len a výlučne na tie spotrebiteľské zmluvy, ako sú definované v § 52 ods. 1, odvolací súd bol toho názoru, že všeobecné ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka je nevyhnutné aplikovať i na spotrebiteľské zmluvy, ako sú definované v cit. ust. § 23a Zákona o ochrane spotrebiteľa č. 634/1992 Zb.

Keďže oprávnený je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, oprávnený pri uzatvorení predmetnej zmluvy vystupoval v pozícii dodávateľa v zmysle § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a je i veriteľom v zmysle § 3 ods. 1 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Vzhľadom na to, že povinný pri uzatváraní a plnení predmetnej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, je potrebné ho v zmysle § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka v uvedenom znení považovať za spotrebiteľa a zároveň je spotrebiteľom i v zmysle § 3 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z. z. Vzhľadom na to, že predmetnou zmluvou o úvere sa zaviazal poskytnúť oprávnený ako dodávateľ povinnému ako spotrebiteľovi dočasné peňažné prostriedky vo forme úveru a povinný ako spotrebiteľ sa zaviazal poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom, zmluva uzavretá medzi účastníkmi spĺňa základné náležitosti spotrebiteľského úveru v zmysle § 2 písm. a/ a b/ zák. č. 258/2001 Z. z. Keďže zároveň nebolo preukázané, že by zmluva uzavretá medzi účastníkmi bola niektorou zo zmlúv vymenovaných v § 1 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z. z., nie je vylúčená spod jurisdikcie tohto zákona.

Odvolací súd mal za to, že z uvedeného vyplýva, že právny vzťah medzi účastníkmi, založený predmetnou zmluvou o úvere, je nevyhnutné posudzovať podľa zák. č. 258/2001

Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. A to bez ohľadu na to, že zmluva o úvere je tzv. absolútny obchod (§ 261 ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka). S poukazom na vyššie uvedené, vychádzajúc zo zásady *lex specialis derogat lex generalis*, podľa ktorej špeciálna právna úprava, ktorou v danom prípade je zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ako i ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, má prednosť pred všeobecnou, ktorou je Obchodný zákonník, je nevyhnutné predmetný právny vzťah medzi účastníkmi posudzovať podľa citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a príslušných ustanovení Zákona o spotrebiteľských úveroch.

Odvolačí súd ďalej poukázal na ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 1. januára 2008, § 54 Občianskeho zákonníka a na znenie čl. 1 písm. q/ prílohy Smernice Rady 93/13/EHS. Zároveň uviedol, že smernica ako právny akt orgánov Európskej únie na rozdiel od nariadenia pritom nemá priamu právnu záväznosť, ale všeobecne sa vyžaduje, aby výklad vnútroštátneho práva bol eurokonformný, teda aby vykladal vnútroštátne normy vo svetle európskych smerníc, a to i v tom období, keď ich zásady neboli ešte do vnútroštátnych noriem inkorporované. Poukázal však aj na rozhodnutie *Océano Grupo Editorial SA*, podľa ktorého je národný súd povinný počas použitia ustanovení národného práva, ktoré sú skoršieho alebo neskoršieho dátumu než uvedená smernica (93/13/EHS o neprimeraných nečestných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách) interpretovať ich, pokiaľ je to možné vo svetle presného znenia a účelu smernice. Požiadavka o výklad v zhode so smernicou žiada národný súd zvlášť podporiť výklad, ktorý by na jeho vlastný návrh nepovolil jurisdikciu naň delegovanú na základe neprimeranej, nečestnej podmienky. Poukázal aj na rozhodnutie vo veci *C40/08 Asturcom Telecommunicationes SL* proti *Cristina Rodriguez Nogueira*.

V danom prípade vo všeobecných podmienkach k uzavretej zmluve o úvere v čl. 9.2 týchto podmienok zmluvné strany dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú, budú riešené dohodou, v prípade nedosiahnutia dohody klient prijíma návrh na riešenie sporov vzniknutých na základe alebo súvisiacich so zmluvou o úvere, vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik zmluvy, v rozhodcovskom konaní pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri spoločnosti R., a. s., podľa jej vnútorných predpisov. Strany sporového konania sa rozhodnutiu podriadia s tým, že toto rozhodnutie bude pre nich končené a záväzné.

Odvolačný súd uviedol, že z vyššie citovaného článku 9.2 zmluvy a z dojednanej rozhodcovskej doložky vyplýva, že prípadný spor bude riešený výlučne rozhodcovským súdom. Keďže predmetná rozhodcovská doložka bola zmluvnými stranami dojednaná v rámci formulárového tlačiva zmluvných dojednaní je nesporné, že nebola dojednaná individuálne.

Cieľom rozhodcovskej zmluvy je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu zmluvných strán rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorú zmluvné strany takúto právomoc delegovali. Ako veľakrát i v tomto prípade je rozhodcovská zmluva, vyjadrená iba v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splyva s ostatnými zmluvnými podmienkami v zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je ale význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože v prípade sporu súkromná osoba rozhodne o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach zmluvných strán s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná, ale vyplýva zo štandardného textu tzv. formulárovej zmluvy, teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho bez vysvetlenia spotrebiteľovi podstatných rozdielov medzi konaním pred štátnym súdom a rozhodcovským súdom je dôvodné predpokladať, že spotrebiteľ ako slabšia strana sporu si svoj osud v tak závažnej veci, akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces, neuvedomuje. Okrem toho táto doložka nebola dojednaná v čase vyššej bdelosti spotrebiteľa po vzniku sporu, ale na začiatku zmluvného vzťahu. Predmetná rozhodcovská doložka, ktorá má založiť legitimitu pre exekučný titul, znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom, ak dodávateľ ešte predtým podal žalobu na rozhodcovskom súde. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a vzhľadom na jej splnenie s ostatnými štandardnými podmienkami vo formulárovej zmluve ani nemal na výber. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým jej ustanoveniam, teda aj rozhodcovskému konaniu, ak ho vyvolal dodávateľ. To je zrejme v praxi i najčastejšia situácia, pretože práve dodávateľ sa snaží získať exekučný titul.

Odvolačný súd v danej veci poukázal aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 55/2011 z 24. februára 2011.

Vo svetle vyššie uvedenej argumentácie odvolací súd je toho názoru, že zmluvná podmienka dojednaná účastníkmi v podobe rozhodcovskej doložky, podľa ktorej právo výberu či prípadný budúci spor prejedná rozhodcovský súd je na žalobcovi, pričom v prípade

realizovaného výberu zo strany dodávateľa núti spotrebiteľa sa tomuto výberu podrobiť, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a je teda neprijateľnou zmluvnou podmienkou, na ktorú musí súd v ktoromkoľvek štádiu konania z úradnej povinnosti (*ex offio*) prihliadať, pričom musí zabezpečiť, aby spotrebiteľ takouto neprijateľnou podmienkou nebol viazaný.

Odvolačný súd mal za to, že je zrejmé, že rozhodcovská doložka, dojednaná účastníkmi v zmluve o úvere, je v priamom rozpore s cit. ust. § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka v aktuálnom znení. Keďže ale v čase uzavretia predmetnej zmluvy Občiansky zákonník citované ustanovenie, ktoré bolo zavedené až novelou účinnou od 1. januára 2008 neobsahoval a v zmysle § 879j Občianskeho zákonníka vznik právnych vzťahov a nároky vzniknuté pred 1. januárom 2008 je potrebné posudzovať podľa doterajších predpisov, neprijateľnosť predmetnej zmluvnej podmienky odvolací súd vyslovil s použitím cit. § 23 zák. č. 634/1992 Zb. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka za použitia jeho eurokonformného výkladu, s poukazom na vyššie uvedenú smernicu, závery Súdneho dvora EU i Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Keďže predmetná rozhodcovská doložka, s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je neplatná a keďže potom medzi zmluvnými stranami nebola platne uzavretá rozhodcovská zmluva v zmysle § 3 a nasledujúcich zák. č. 244/2002 Z. z., nebola ani založená právomoc rozhodcovského súdu v danej veci konať a rozhodnúť. Rozsudok rozhodcovského súdu, ktorý bol predložený ako exekučný titul, je preto právne neúčinný nulitný, neschopný vyvolať právne následky. Exekučný titul je teda v rozpore so zákonom, v dôsledku čoho holi splnené podmienky § 44 ods. 2 Exekučného poriadku pre zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v celosti.

Obdobne Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 3Cdo 146/2011 uzavrel, že pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie za exekučný titul označil rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Exekučný súd je povinný zamietnuť

žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom, na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný.

S poukazom na zásadu hospodárnosti občianskeho súdneho konania bolo potom už nadbytočným zaoberať sa ďalším obsahom zmluvy o úvere a prípadnou neprijateľnosťou ďalších zmluvných podmienok.

S poukazom na vyššie uvedené zdôvodnenie, odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým žiadosť o udelenie poverenia zamietol, ako vo výroku vecne správne, s použitím ust. § 219 O. s. p. potvrdil.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal oprávnený dovolanie. Svoje dovolanie odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. a § 237 písm. d/ O. s. p., že v tej veci sa už právoplatne rozhodlo alebo v tej veci sa už prv začalo konanie, § 237 písm. e/ O. s. p., že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, § 237 písm. f/ O. s. p., že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Ďalej svoje dovolanie odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Podľa názoru oprávneného vo veci je daná prekážka „res iudicata“. Považoval za neprijateľné, aby súd poprel právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku, nakoľko sa nepodal návrh na začatie konania o jeho zrušení, hoci bol podľa zákona potrebný. Podľa názoru oprávneného exekučný súd nebol oprávnený skúmať vecnú správnosť rozhodnutia, ktoré je exekučným titulom. Taktiež namietal, že postupom súdov mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Za takú vadu označil skutočnosť, že mu nebolo umožnené riadne a zákonným spôsobom uplatniť jeho práva z rozhodcovského rozsudku v exekučnom konaní, ako aj skutočnosť, že oprávnený nemal možnosť podať kvalifikované odvolanie proti uzneseniu prvostupňového súdu v dôsledku nedostatočného odôvodnenia jeho rozhodnutia, a odvolací súd sa vôbec nezaoberal ani tými odvolacími dôvodmi oprávneného, ktoré oprávnený

v podanom odvolaní mal možnosť uviesť a uviedol. Podľa názoru oprávneného exekučný súd v exekučnom konaní nie je oprávnený ex offo skúmať povahu rozhodcovskej doložky vzhľadom na právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku. V dôvodoch dovolania oprávnený ďalej podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci.

Na základe uvedeného oprávnený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu zmenil a poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie, alternatívne, aby uznesenie odvolacieho súdu a uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Povinný sa k dovolaniu oprávneného nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O. s. p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O. s. p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní)

cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadol oprávnený dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie, ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému v ustanovení § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O. s. p. Dovolanie oprávneného preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania oprávneného by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O. s. p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O. s. p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Oprávnený procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/, b/, c/, g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Oprávnený namieta vadu podľa § 237 písm. d/ O. s. p., t. j. že sa v tej istej veci už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

Podľa § 159 ods. 3 O. s. p., len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Podľa § 103 O. s. p., kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 veta prvá O. s. p., ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Prekážka rozsúdenej veci (*rei iudicatae*) svojou podstatou patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutočných tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku).

Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený inak, nesprávne či neúplne. Pokiaľ ide o totožnosť účastníkov, nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania, či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie.

Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade konaniu v exekučnej veci oprávneného: B. I., s. r. o., A., IČO X., proti povinnému: J. M., nar. X., bytom M., o vymoženie 1 161,92

eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 1Er/232/2011, na základe exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok sp. zn. WHB0110377 z 25. októbra 2010, ktorý vydal Stály rozhodcovský súd zriadený pri R., a. s., nepredchádzalo žiadne iné konanie na exekučnom súde a vo veci nebolo predtým rozhodnuté.

Vzhľadom na uvedené, konanie nie je zaťažené dovolateľom namietanou vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. d/ O. s. p.

Podľa názoru oprávneného je konanie súdov postihnuté aj vadou podľa § 237 písm. e/ O. s. p., ktorej sa mali, ako to vyplýva z obsahu dovolania, dopustiť zrejme tým, že skúmali podmienky vydania rozhodcovského rozsudku, hoci povinný nevyvinul žiadnu aktivitu za účelom ochrany svojich práv. Oprávnený túto vadu namieta neopodstatnene.

Občianske súdne konanie je ovládané dispozičnou zásadou a začína sa na návrh. Bez návrhu možno začať konanie vo veciach uvedených v ustanovení § 81 ods. 1 a 2 O. s. p. Ak nebol podaný návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Ak takéto konanie napriek tomu prebieha, treba ho v ktoromkoľvek štádiu konania zastaviť.

Exekučný súd v danej veci začal konať na základe žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, tzn. že v danej veci bol návrh na začatie exekučného konania podaný. V tomto prípade z obsahového hľadiska (§ 41 ods. 2 O. s. p.) nejde zo strany oprávneného o námietku nedostatku návrhu na začatie konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. e/ O. s. p., ale o námietku, ktorou napáda vecnú správnosť postupu a právnych záverov súdov, resp. ich právne posúdenie veci.

Námietka oprávneného o existencii vady uvedenej v ustanovení § 237 písm. e/ O. s. p. preto nie je opodstatnená.

Oprávnený ďalej tvrdil, že konanie súdu je postihnuté aj vadou podľa § 237 písm. f/ O. s. p., ktorej sa súd dopustil tým, že súd vyslovil bez zákonného dôvodu právoplatné a vykonateľné rozhodnutie vydané v súlade so zákonom za nevykonateľné a tým, že mu neumožnil podať kvalifikované odvolanie proti uzneseniu prvostupňového súdu v dôsledku

nedostatočného odôvodnenia jeho rozhodnutia a odvolací súd sa nezaoberal odvolacími dôvodmi oprávneného, ktoré v podanom odvolaní uviedol.

Na námietku oprávneného, že exekučný súd v exekučnom konaní nie je oprávnený ex offo skúmať povahu rozhodcovskej doložky, dovolací súd prihliadal iba v súvislosti so skúmaním, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k vade uvedenej v ustanovení § 237 písm. f/ O. s. p., resp. či v konaní pred súdmi nižších stupňov nebola oprávnenému ako účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom.

Podľa § 237 písm. f/ O. s. p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký postup súdu, ktorým znemožní účastníkovi konania realizáciu procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Musí však ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých v dôsledku nesprávneho postupu súdu bol vylúčený.

V danom prípade súdny exekútor požiadal o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe návrhu oprávneného na podklade exekučného titulu – rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd napadnutým uznesením žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol z dôvodu, že rozhodcovské konanie sa uskutočnilo na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, čím rozhodcovský rozsudok nie je spôsobilým exekučným titulom na vykonanie exekúcie. Z obsahu spisu vyplýva, že prvostupňový aj odvolací súd posudzovali splnenie podmienok na udelenie poverenia súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie na základe predmetného rozhodcovského rozsudku.

Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platnej rozhodcovskej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky.

Skúmaním platnosti rozhodcovskej doložky (dohodnutej v rámci daného spotrebiteľského vzťahu, ktorý je právne založený spotrebiteľskou zmluvou - zmluvou o úvere) súdy v exekučnom konaní nepreskúmavali vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizovali svoje oprávnenie vyplývajúce zo zákona, a to z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, t. j. oprávnenie posúdiť, či tento exekučný titul nie je v rozpore so zákonom.

Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá, alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu, odvíjajúci sa od neexistencie či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku. Takúto interpretáciu ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyžaduje účel právnej úpravy premietajúcej sa v právnych predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa, tvoriacich samostatné odvetvie práva, a to spotrebiteľské právo. Týmto účelom je odstránenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach založených spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa.

Oprávneniu súdov v exekučnom konaní skúmať právomoc rozhodcovského súdu v súvislosti s existenciou rozhodcovskej zmluvy, resp. s jej neplatnosťou, nebránia ustanovenia ZoRK, napr. § 21 ods. 2 alebo § 40 ods. 1 písm. c/ tohto predpisu. Tieto ustanovenia sa týkajú všeobecne účastníkov rozhodcovského konania, ktorými môžu byť aj iné subjekty než spotrebiteľ. Kým nevyužitie postupu podľa týchto ustanovení v prípade iných účastníkov rozhodcovského konania znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať rozhodcovskú zmluvu, a tým aj právomoc rozhodcovského súdu v konkrétnej veci (pretože inak by tieto ustanovenia strácali svoj zmysel - boli by nadbytočné), v spotrebiteľských veciach tomu tak nie je. V spotrebiteľských veciach je zvýraznený princíp ochrany práv spotrebiteľa, čo znamená, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybniť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu. Takýmto postupom exekučný súd

napĺňa príkaz, vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa. V preskúmavanej veci súdy v exekučnom konaní správne konštatovali neprijateľnosť a tým aj neplatnosť rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná a že spôsobovala nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinného. Listiny predložené oprávneným takýto záver umožňovali. Zo zmluvy o úvere uzavretej medzi oprávneným a povinným vyplýva, že rozhodcovská doložka bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá už podpisom zmluvy, keďže jej súčasťou sú (ako predtlačný formulár) Obchodné podmienky pre úver, a teda aj rozhodcovská doložka obsiahnutá v týchto podmienkach. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil aj s dôvodmi, ktorými súdy v exekučnom konaní odôvodnili nevyváženosť dohodnutej rozhodcovskej doložky. Preto správnym rozhodnutím o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súdy neodňali oprávnenému možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

K námietke oprávneného, že mu súd neumožnil podať kvalifikované odvolanie proti uzneseniu prvostupňového súdu v dôsledku nedostatočného odôvodnenia jeho rozhodnutia a odvolací súd sa nezaoberal odvolacími dôvodmi oprávneného, ktoré v podanom odvolaní uviedol Najvyšší súd Slovenskej republiky, dodáva, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s.12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku (v danom prípade aj uznesenia s poukazom na § 167 ods. 2 O. s. p.) súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie uznesenia bolo presvedčivé.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že v odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvého stupňa zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody rozhodnutia. Rovnako odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Ich rozhodnutia nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavné nekonformné, pretože súdy sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlili od znenia príslušných ustanovení a nepopreli ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ/ka sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu (napr. I. ÚS 188/06).

Oprávnený v dovolaní ďalej tvrdil, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p). Iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tohto tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné; o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde.

Záverom Najvyšší súd Slovenskej republiky k námietkam oprávneného ohľadne nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) dodáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak

síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia).

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O. s. p., ani z ustanovenia § 237 O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie oprávneného odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

Dovolací súd úspešnému povinnému náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p., § 142 ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 12. júna 2013

JUDr. Darina Ličková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová